Vilenius Pia

25.11.2025

Ympäristövaliokunta

HE 160/2025 vp

Kemianteollisuus ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi jätelain, ympäristönsuojelulain, hallinto-oikeuslain ja tuomioistuinlain muuttamisesta

Jätteeksi luokittelun päättämistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskeva menettely

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua jätteeksi luokittelun päättämistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevasta menettelystä.

Esityksen mukaan jätelaissa säädettäisiin uudesta hyväksymismenettelystä, jossa aineen tai esineen haltija voisi hakea aineen tai esineen luokittelua sivutuotteeksi tai jätteeksi luokittelun päättymistä. Ehdotettu uusi menettely korvaisi ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristölupa-menettelyn arvioitaessa aineen luokitusta sivutuotteeksi tai jätteeksi luokituksen päättyessä.

Kemianteollisuus ry oli mukana työryhmässä, jossa hallituksen esitys laadittiin. Katsomme, että hallituksen esitys täyttää hallitusohjelman tavoitteet ympäristöllisten lupamenettelyiden sujuvoittamisesta, yhden luukun periaatteesta ja kiertotalouden edistämisestä riittävän hyvin. Lisäksi menettely vastaa eduskunnan jätelain muutoksen yhteydessä vuonna 2021 antamaa toimeksiantoa.

Kiertotalouden edistäminen lainsäädännöllä on tärkeää

Jätteiden ja sivuvirtojen tuotteistaminen korvaamaan neitseellisiä materiaaleja on eräs keskeinen osa kiertotalouden edistämisestä Suomessa. Uusiomateriaalien tuotteistamisen kannalta onkin oleellista, että päätöksenteon sujuvuutta edistetään jätelaissa säädettävällä erillisellä menettelyllä.

Pidämme hyvänä asiana myös sitä, että esillä olleista sääntelyvaihtoehdoista on valittu se, joka mahdollistaa sen, että toiminnanharjoittaja voi valita menettelyn, jossa useampi lupa-asia hoidetaan samanaikaisesti.

Valitusoikeuden rajoittaminen nopeuttaa päätöksentekoa

Esitetyssä uudessa menettelyssä keskeisiä päätöksentekoa nopeuttavia tekijöitä ovat yleisön kuulemista koskevan sääntelyn puuttuminen ja valitusoikeuksien rajoittaminen.

Hallituksen esityksessä on tuotu esiin se, ettei luokittelupäätöksellä ole suoria ympäristövaikutuksia, vaan on kyse siitä, säännelläänkö uusiotuotteita jätteinä vai tuotteina ja

kemikaaleina. Käsittelylaitosten paikalliset ympäristövaikutukset arvioidaan kuitenkin edelleen ympäristönsuojelulain mukaisesti.

Hallituksen esityksestä annetuissa lausunnoissa todetaan, että esimerkiksi yhdistysten ja kunnan valitusoikeus pitäisi turvata siksi, että uusiomateriaalituotteen mahdolliset ympäristövaikutukset ulottuvat kaikkialle, missä päätöksen kohteena olevia uusiomateriaaleja tai -tuotteita käytetään. **Katsomme, että sääntelyn ei tulisi kuitenkaan tältä osin poiketa muiden tuotteiden vaatimustenmukaisuuteen liittyvistä kuulemis- ja valitusoikeuksista. Kannatamme hallituksen esityksen luonnoksen ehdotusta kuulemis- ja valitussoikeuksien rajaamisesta suhteessa ympäristölupamenettelyyn.**

Tiedonsaannin tulee rajoittua viranomaistoiminnan kannalta välttämättömään tiedontarpeeseen

Ehdotetun 143 b §:n mukaan jätelain valvontaviranomaisella, markkinavalvontaviranomaisella, Suomen ympäristökeskuksella ja ympäristöministeriöllä olisi salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada perustettavasta uusiomateriaalirekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä lain valvontaa, jätetietojen seurantaa, raportointia ja tutkimusta, jätehuollon kehittämistä ja suunnittelua varten taikka muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Kemianteollisuus ry katsoo, että viranomaisten tiedonsaantioikeus pitäisi 143 b §:ssä rajata vain välttämättömään viranomaistehtävään liittyväksi. Osaan mainituista tietotarpeista (jätetietojen seuranta, raportointi, tutkimus, jätehuollon kehittäminen ja suunnittelu) tulisi riittää tiedot jätteistä, niiden määristä ja uusiomateriaalien käyttötarkoituksesta. Yritysten liikesalaisuuksien suojaamisen merkitys tulee punnita suhteessa pykälässä 143 b mainittujen tahojen tietotarpeisiin.

Päätöksissä pitää pyrkiä nopeaan toimintaan

Pidämme myönteisenä sitä, että luokittelupäätöksen tekemiselle ehdotetaan ohjeellista 3 kuukauden aikarajaa viranomaiskäsittelyssä. Olemme aiemmissa lausunnoissa ehdottaneet tätä määräaikaa sitovaksi.

Käytännön tasolla menettelyn toimivuus ja uusiomateriaalien tuotteistamisen eteneminen tulevat riippumaan myös valtioneuvoston asetuksella myöhemmin säädettävistä vaatimuksista hakemukseen sisällytettävistä tiedoista, toiminnanharjoittajien hakemusten laadusta ja viranomaisen arviointimenettelyssä ottamista linjauksista. Suomen ympäristökeskus valmistelee viranomaisten käyttöön riskienarviointikehikkoa. Katsomme, että tätä tulisi tarkastella yhdessä toiminnanharjoittajien kanssa.